

4. Zavod za bolne

Ustanovitelj Opus Dei —
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

20. Jan. 2018

↗ Nazaj na kazalo

Zavod za bolne, kjer je bil
Jožefmarija prvi kaplan – drugi
kaplan je bil Norberto Rodríguez
García –, je stal na Ulici sv. Engracije,
številka 13. Stavba je bila zgrajena z
namenom, da postane centralni
sedež ustanove, ki jo je osnovala
gospa Luz Rodríguez Casanova. V

zapisih o gradnji je mogoče najti načela, ki naj bi navdihovala njeno arhitekturno zasnovo: »Naj bo enostavna, vendar dobro izdelana, brez razkošnega okrasja, toda resnična in trajna, kakršna mora biti ljubezen kot glavna misel, ki to stavbo vodi.«^[1] Rezultat je bila trdna in preprosta zgradba, v kateri se je opečna gradnja spajala s kamnitim zidovjem ter s prijazno in živopisno dekoracijo keramike *azulejo* v slogu Talavera.

Steber, na katerem je slonel Zavod za bolne, je resnično temeljil na ljubezni. Iz tega trdnega debla so izhajale različne veje, na katerih je gnezdila množica dobrodelnih in apostolskih pobud: »Dejavnost za ohranitev vere«, »Delo sv. Družine«, »Jedilnice dobrote«, »Družba za zaščito«, »Zbirališča oblačil sv. Jožefa« itd.^[2] – aktivnosti, ki jih je mladi kaplan slovesno povzel z enim

samim pojmom: *Dejavnost gospe Luz je štirinajst del usmiljenja.*^[3]—

V Zavodu za bolne se je tako kot v vojaškem glavnem stanu načrtoval boj zoper nevednost in revščino. Tam je potekalo vodenje šol, jedilnic, zdravstvenih centrov, kapel in katehetskih dejavnosti, raztresenih po vsem Madridu in po predelih njegovega obrobja. V pritličju na Ulici sv. Engracije je bila javna jedilnica, v prvem nadstropju pa bolnišnica z dvajsetimi posteljami in zdravstveno oskrbo. Vse sobe in dvorane Zavoda so imele razgled na veliko notranje dvorišče, ki je mejilo na neko javno cerkev. V zgodnjih jutranjih urah je tam ponavadi daroval mašo kaplan. Maševal je »poglobljeno in pobožno ter za to porabil tudi do tri četrte ure«.^[4]— (Pozneje si je Jožefmarija iz pozornosti do vernikov prizadeval skrajšati čas na pol ure ter v ta namen na oltar polagal ročno uro.)

Pedro Rocamora, študent prava, ki je včasih ministriral pri njegovi maši, pripoveduje, da je med maševanjem »v njem prihajalo do nekakšne preobrazbe«. »S tem ne pretiravam,« pravi; »liturgija pri njem ni bila nekakšno formalno, marveč presežno dejanje. Vsaka beseda je imela globok pomen in prisrčen poudarek. Pojme je zares okušal. V tistem času smo mnogi od nas znali latinsko mašo na pamet. Tako sem lahko bogoslužju sledil besedo za besedo. Jožefmarija se je zdel odtrgan od svoje človeške okolice in kakor z nevidnimi zankami zvezan z božanstvom. Ta pojav je dosegel vrhunec predvsem v trenutku kánona. Nekaj nenavadnega se je zgodilo v tistem hipu, ko je bilo videti, da je Jožefmarija oddaljen od stvarnosti, ki ga je obdajala (cerkev, prezbiterij, oltar), in da se ozira k skrivnostnim in daljnim nebeškim obzorjem.«^[5]

Po vrnitvi v zakristijo, ko je napetost, s katero so prisostvovali maši, popustila, so ministrantom v oči prišle solze.

Med njegovimi strežniki je bil tudi neki bogoslovec, Emilio Caramazana, ki je v času poletnih počitnic, avgusta 1927, 1928 in 1929, ministriral pri njegovi maši. Kaplan je vzbujal pozornost zaradi »tako izbranega načina«, s katerim je vršil bogoslužje. Videti je bil, nam pravi, »zelo zbran, nekako zatopljen, še posebej med kánonom«; a kljub temu da je bil potopljen v mašo, »jo je bral zelo dobro in v latinščini si ga lahko slišal tudi do zadnjega koticčka kapele, ki je bila precej velika«. ^[6]—

Kaplanova pobožnost je navzoče ohranjala budne in pozorne. José María González Barredo, mlad študent, ki je s svojimi starši stanoval blizu Zavoda, omenja, da so kaplana zaradi njegove mladeniške postave in

nalezljivega veselja doma poznali kot »mladostnega duhovnika«, saj za njegovo ime niso vedeli.^[7]

Ob delavnikih so v kapelo prihajali verniki iz soseske ter nekateri reveži in bolniki, ki so prebivali v Zavodu. Toda na zapovedane praznike in ob koncu tedna, je bila cerkev nabito polna. Da bi napravili prostor za vse, so zato odstranili premično steno, ki je ločevala jedilnico od kapele, tako da je bilo mogoče mašo spremljati tudi v jedilnici. Ljudje so radi poslušali njegove enostavne in dobro pripravljene pridige. Jožefmarija, pravi María Vicenta Reyero, ena izmed apostolskih dam, »je bil resen in dosleden pridigar in katehet«.^[8]

Po maši je poučeval katekizem krščanskega nauka ter se pogovarjal s starejšimi in otroki, »vselej pripravljen, da jih posluša ter razrešuje njihove dvome in težave«. Kaplan si je naložil navado obhoda

po jedilnicah, da bi se spoznal z ljudmi, poskrbel za njihove probleme in »za to, kar je vsakdo nosil v svoji notranjosti. Bil je prijatelj in svet duhovnik,« zagotavlja Asunción Muñoz, prav tako članica apostolskih dam.^[9]—

Ob koncih tedna so se v Zavodu odvijale vsakovrstne dejavnosti. Za kaplana se je preludij pastoralnega dela začel navsezgodaj v spovednici. Ob sobotah so k Sv. Engraciji zahajali ubogi bolniki iz bližnjih mestnih četrti, tisti, ki so kljub bolezni zmogli priti do Zavoda, kjer so bili deležni telesne in duhovne oskrbe v ambulanti oziroma v kapeli. Potem so ob nedeljah prišli na vrsto dečki in deklice iz šol, ki so jih apostolske dame imele v različnih predelih mesta. Vsi so se stekali k Sv. Engraciji in Jožefmarija jih je spovedoval. Število obiskovalcev je bilo tako ogromno, da se ena izmed pomočnic

pri apostolskih damah spominja, kako je njena sestrična po imenu Pilar Santos »spričo množice bolnikov, ki so bili tam oskrbovani, in otrok, ki so hodili k spovedi ali prejeli prvo obhajilo, dejala: Tukaj, v Zavodu, se vse meri v tonah.«^[10]_____

To, da se je vse delalo na tone, sploh ni pretirana ocena. V letu 1928, na primer, je bilo oskrbovanih 4.251 bolnikov; spovedalo se je 3.168 oseb; 483 umirajočih je prejelo bolniško maziljenje; sklenjenih je bilo 1.251 zakonskih zvez in podeljenih 147 krstov.^[11]_____ Statistika govori sama zase, če le ne izgubimo izpred oči dejstva, da priprava oseb, dalj časa živečih v neurejenih situacijah, na cerkveno poroko, ali pa to, da se spovejo ljudje, ki so že dolgo časa oddaljeni od Cerkev, zahteva več kot en obisk z nagovarjanjem in krščanskim prizadevanjem, kar seveda ni

podrobno razvidno iz statističnih zbornikov.

Kaplan se je prostovoljno vključeval v dela usmiljenja v Zavodu. Sprva v dejavnosti doktrinalnega izobraževanja, ki so bile tako kot »Delo sv. Družine« organizirane pri Sv. Engraciji.^[12] Nato pa je korak za korakom vstopal v dejavnosti izven tega središča. Eno izmed njih so dame nekako štejele za »najljubšo«. To je bila »Dejavnost za ohranitev vere v Španiji«, »težavna, nehvaležna dejavnost, ki je bila zelo naporna in je zato zahtevala veliko boja«.^[13] Šlo je dejansko za apostolat trenja, do katerega je prihajalo na ulicah revnejših predelov, ko se je bilo treba spoprijeti s pompozno protikatoliško propagando s strani madridskega proletarskega obročja. Čez noč so zrasle barake, ki so delovale kot laične ali protestantske šole. Dame so sprejele izziv in v isti soseski postavljale šole ter tekmovalle s

sektami in jim preprečevale, da se polastijo nežnih otroških duš.

Leta 1928 so dame v Madridu imele 58 šol s skupno 14.000 otroki.

(Tolikšno število je bilo v neki meri posledica apostolskega tekmovanja zaradi naraščanja protikatoliških šol.) Tako se je posledično tudi kaplanovim opravičilo – ne da bi to strogo spadalo med njegove obveznosti – pridružila naloga, da letno na prvo sveto obhajilo pripravi kakšnih 4.000 otrok. Evharistična kateheza je obsegala nekaj nagovorov, nato pa razgovor z vsakim od njih, pri katerem naj bi preveril, kolikšno je njihovo razumevanje in pripravljenost po tem, ko jim je tri dni poglobljeno razlagal vse v zvezi s prejemom zakramenta.^[14]___

Jožefmarija seveda ni delal obhodov po vseh 58 šolah posebej. Tisti, ki niso bili predaleč od Zavoda, so

hodili k Sv. Engraciji k maši, spovedi in k verouku. Toda po odročnih predelih Madrida je bilo razporejenih še drugih šest majhnih cerkva ali kapel, ki so pripadale apostolskim damam.^[15] Žal niso imele na razpolago stalnega duhovnika. Trudile so se poiskati rešitev, a niso našle druge možnosti kot le velikodušno pripravljenost kaplana. »Bil je zelo dober,« pravi ena od pomočnic pri redovnicah, »vedno je bil za vse na razpolago, to pri njem nikoli ni bila težava.«^[16] In Jožefmariju ni spolzel iz spomina ves ta čas, ki ga je prebil s spovedovanjem tistih ubogih otrok:

Ure in ure vsepovsod, vsak dan, peš od enega konca do drugega, med sramežljivimi berači in ubogimi reveži, ki niso imeli ničesar, prav ničesar; med smrkavimi otroki, ki so bili umazani, a še vedno otroci, kar pomeni Bogu prijetne duše. Kakšno ogorčenje občuti moja duhovniška

duša, kadar zdaj pravijo, da se otroci ne smejo spovedovati, dokler so majhni! Ni res! Opraviti morajo svojo osebno, slušno in tajno spoved tako kot drugi. Kako dobro je to, kakšno veselje! Veliko ur sem prebil ob tem delu, vendar obžalujem, da jih ni bilo več.^[17]_____

* * *

Kot je mogoče razbrati že iz njegovega imena, je bil Zavod za bolne center za oskrbo revnih, ki so prihajali k Sv. Engraciji na pregled ali da bi jih sprejeli v bólnico. Dame in njihove pomočnice so poleg tega tekale sem in tja po madridskih ulicah ter obiskovale bolne in umirajoče, mimogrede pa še blažile duhovno revščino ljudi, ki so bili brez najosnovnejše verske izobrazbe.

Da bi postavili apostolsko gorečnost mladega zavodskega kaplana v pravi okvir, je treba že omenjenim dejavnostim prišteti še to

obiskovanje po domovih. V teh primerih je bila pomoč duhovnika nepogrešljiva, saj je bilo treba spovedovati, poročati ali pripraviti koga na smrt – ponavadi hitro in brez odlašanja. Poleg nujnih primerov, ki so bili nenehni, pa je imel Jožefmarija vnaprej določene dneve za obiskovanje po vrstnem redu. Na predvečer prvih petkov v mesecu je hodil spovedovat in naslednji dan je bolnikom prinašal obhajilo. Druge tedne se je ob četrtkih podajal na evharistični obhod v avtomobilu, ki ga je gospa Luz Casanova vzela naposodo; preostale dni je šel s tramvajem ali peš.^[18] Mnogo bolnikov je živel v oddaljenih ali težko dostopnih krajih. Toda razdalje niso nikdar predstavljale težav za Jožefmarija, ki se je brez čakanja na prošnjo odpravil na pot od enega do drugega konca prestolnice. Jožefmarija, poroča Josefina Santos, »je na enak način nosil obhajilo bolnikom, ki so

živeli v predelu Tetuán de las Victorias, v okolišu Paseo de Extremadura, kakor tudi onim v Magín Calvo, ali pa v četrlih Vallecas, Lavapiés, San Millán, v predelu Lucero ali pa Ribera del Manzanares.«^[19]

Praviloma si kaplan ni dovolil niti trenutka oddiha. Vse ure njegovega dneva so bile do vrha zasedene z nujnimi nalogami. Pred ali po predavanjih na akademiji je šel obiskat kakšnega bolnika. Asunción Muñoz, dama, zadolžena za nujne in težko rešljive primere, opisuje svoje spomine: »Velikokrat je bilo treba legalizirati njihov položaj, jih poročiti, reševati nujne socialne in moralne probleme; jim pomagati na marsikateri način. Jožefmarija je poskrbel za vse, ob katerikoli uri, stanovitno, prizadevno, brez najmanjše naglice, kot nekdo, ki vrši svojo poklicanost, svoje sveto služenje ljubezni.

Tako smo po zaslugi g. Jožefmarija imeli zagotovljeno oskrbo v vsakem trenutku. Podeljeval jim je zakramente in tako nam ni bilo treba ob neprimernem času nadlegovati župnijskih uradov.«^[20]

Spričo kaplanove okretnosti je bilo povsem naravno, da je bil do vratu zasut z zadolžitvami. Sprejemal jih je z nasmehom. Vršil jih je »rade volje, z užitkom, veselo, brez odlašanja, ne da bi se temu kdajkoli zoperstavljal«. Kajti »bolniki so mu pomenili zaklad: nosil jih je v svojem srcu«. ^[21]

Nekoč je eno izmed apostolskih dam zaskrbelo za nekega bolnika. Šlo je za umirajočega, čigar preteklo življenje je bilo divje protikatoliško.

Redovnica se je obrnila na Jožefmarija; morda bi kaplan lahko kaj storil, kljub temu da je bil bolnik že v komi.

Stopal sem proti domu tega ubogega človeka, pripoveduje kaplan; na

njegovi ulici (kardinala Cisnerosa) sem se spomnil, kako sem ob prejemu obvestila o bolniku ugovarjal, rekoč: Neumno je verjeti, da bom lahko karkoli naredil. Če je v deliriju, ga bom mar našel v stanju za spovedovanje? Skratka, šel bom in mu dal odvezo sub conditione.

Po svoji ***navadi, da vsakič med potjo k bolniku nameni neko molitev Devici Mariji***, je zmolil en »spomni se« – nam pripoveduje – s prošnjo, da bi umirajoči mogel prejeti odvezo brez pogoja. Ko je stopil v hišo, so ga sosedge obvestili, da ne more storiti ničesar. Malo pred tem je bil pri njem duhovnik iz župnije, ki je odšel, ne da bi ga spovedal, ker bolnik ni prišel k zavesti. Kaplan ni izgubil upanja. Umirajočega starca je poklical po imenu:

– Pepe!

Takoj se je odzval.

– Se želite spovedati?

– Da, mi je rekel.

Ljudi sem poslal ven. Spovedal se je, jaz pa sem mu pri tem precej pomagal, kot je običajno. In prejel je odvezo.^[22]_____

»Imeli smo ga zelo radi in njegova bližina nam je bila v veselje,« pravi Margarita Alvarado o Jožefmariju, »ker je vedno reševal probleme.« Če se je pojavil kočljiv primer, če se je bolnik v smrtni nevarnosti upiral prejemu zakramentov, je bila naloga zaupana kaplanu v prepričanju, da »ga bo pridobil na svojo stran in mu odprl nebeška vrata«.^[23]_____

Eden izmed takšnih slučajev je bil neki bolnik s težko boleznijo, za katerega so mu redovnice v Zavodu mukoma povedale, ker je odklanjal obisk duhovnika. Jožefmarija je opisal pripetljaj s tem trmastim umirajočim grešnikom:

Prispel sem do bolnikovega dóma. S svojo sveto in apostolsko brezobzirnostjo sem ženo poslal ven in ostal na samem z ubogim človekom. »Oče, te gospe iz Zavoda so nadležne in vsiljive. Posebno ena od njih ...« (S tem je mislil na Pilar, ki bi jo lahko razglasili za svetnico!) Prav imate, sem mu dejal. In umolknil, da bi lahko spregovoril bolnik. »Rekla mi je, naj se spovem ..., ker umiram. Res bom umrl, spovedal se pa ne bom!« Potem pa jaz: Do zdaj vam nisem omenjal spovedi, ampak povejte mi, zakaj se nočete spovedati? »Pri sedemnajstih letih sem prisegel, da se ne bom spovedoval, in to sem izpolnil.« Tako je rekel. Povedal mi je še, da niti ob poroki – mož je bil star kakšnih petdeset let – ni šel k spovedi ... Slabe četrte ure po teh besedah se je s solzami v očeh spovedal.^[24]_____

Pri oskrbovanju na stotine bolnikov, ki jih je obiskoval v letih

kaplanovanja v Zavodu, duhovniku ob izvrševanju njegove službe nikdar ni manjkala zanesljiva učinkovitost milosti. »Ne spominjam se niti enega samega primera,« zatrjuje Asunción Muñoz, »v katerem bi bil naš poskus neuspešen.«^[25] Tako absolutni in tako brezizjemni trditvi ni lahko verjeti. A vseeno je kaplan ne omili, ko potrjuje, da je pri obiskovanju bolnikov v času svojega službovanja v Zavodu ***po božji milosti vedno uspel spovedati vsakega človeka, preden je ta umrl.***^[26]

Ponavadi si je kaplan priskrbel »list« z datumom, imeni in naslovi bolnikov. Iz takšnih listov, ki so se ohranili, je mogoče ugotoviti, da je duhovnik, ki je bil vedno na tesnem s časom, seznam preučil in razporedil ter si zastavil načrt za učinkovit in dobro izkoriščen obhod. Ti seznam, ki so običajno obsegali pet ali šest bolnikov, so pomenili več kilometrov pešačenja po negostoljubnih krajih,

čofotanje po blatu pozimi, prebijanje skozi oblake prahu poleti, utiranje poti skozi nesnago in kupe smeti. Mnogokrat so se ti pohodi začeli v središču prestolnice in se porazgubili v predmestjih, med razgibanimi vrstami barak, razmetanih brez reda in mere. So tudi listi, na katerih je zapisan bolnikov naslov brez njegovega imena. V nekaterih primerih so naslovi nepopolni. Pri drugih se zdi, da je bila pot nalašč izdelana kakor za skakanje konja po šahovnici madridskih ulic.

Nekaj seznamov je prav neverjetnih. Tisti z datumom 17. marec 1928, namenjen spovedovanju bolnikov, vsebuje 13 imen. To, kar je pri tem osupljivo, so razdalje. Naslovi se vrstijo od centra Madrida (mestna četrt Embajadores) do predela Delicias na jugu, sledi Ribera de Curtidores, nato pa se vrne v Francos Rodríguez, kar je že v predelu Tetuán de las Victorias na severu Madrida.

Neredko so bili obhodi daljši od 10 kilometrov.

Včasih so podatki pomanjkljivi, kot na primer na *listu* z dne 4. 7. 1928, na katerem ni imena bolnika št. 6, je pa navedeno, kje ga je mogoče najti:

»Zarzal 10, po cesti v smeri Chamartín, malo pred tem desno, kjer je skladišče bencina.« Najbrž je moral imeti težave z iskanjem naslova, kajti duhovnik lastnoročno dodaja: ***Pot gre mimo ribarnice.***

Sodeč po opombah in naknadno prečrtanih imenih ter naslovih je verjetno liste shranjeval kot pomoč pri nadaljnjih obiskih.^[27]

Skratka, mladi kaplan, vselej pripravljen vzeti pot pod noge, da bi obiskal bolnika, se je peš ali s tramvajem podajal vse do obrobja prestolnice, tako da je pogostokrat v iskanju slabotnih ali umirajočih mesto prečesal po dolgem in počez. Z vadbo so se podplati njegovih čevljev

hitro obrabili. Po drugi strani pa je njegovo veselje raslo v isti meri, kot so se množile pastoralne zadolžitve.

Božji milosti, ki mu je ni primanjkovalo, je Jožefmarija dodal še precej človeške iznajdljivosti. Kot opaza María Vicenta Reyero, so bili vedno vsi zadovoljni »in bolniki, ki smo jih obiskovali na domu, so hoteli, naj jih naslednjič pride spovedat on in ne kdo drug«. ^[28]

Kadar se je kaj zapletlo, so imele dame vedno na voljo kaplanovo pomoč, kot namiguje list z dne 2. 2. 1928: »Zelo kompliciran primer, želi se spovedati, dobro bi bilo, da ga obišče g. José María.« ^[29]

Včasih so ga nepričakovano, sredi ulice, doleteli primeri *in extremis*, ki niso bili načrtovani na seznamih. Tako se je zgodilo na primer nekega dne, ko se je sprehajal ob Parku Retiro, nedaleč od živalskega vrta. Enega od tamkajšnjih čuvajev, ki je

bil razmesarjen od medvedjih ugrizov in prask, so z vso naglico peljali na postajo prve pomoči.

Kaplanu je uspelo dohiteti ranjenca, ki mu je s kretnjami dal vedeti, da se želi spovedati. Odvezo mu je dal kar na licu mesta.^[30]___

Leta njegovega kaplanovanja v Zavodu za bolne so bila čas izčrpavajočega dela, na robu njegove fizične vzdržljivosti in na meji trpežnosti njegovega želodca, saj je beračem, ki so na ulici prosili vbogajme, mnogokrat lahko ponudil edinole svoj sendvič za kosilo.^[31]___ Ko so ob koncu dneva dame prihajale v kapelo, so videle kaplana, kako je z glavo, naslonjeno v dlani, klečé in opirajoč se na oltar, dolge ure molil pred tabernakljem.^[32]___

Med zapiski, ki jih je Jožefmarija hranil iz obdobja v Zavodu za bolne, je tudi kos papirja, na katerem je z velikimi črkami in odločnimi

potezami – z nezamenljivo
kaplanovo pisavo – zapisano: **Fac, ut
sit!**^[33] V tistih mesecih leta 1927 in
1928 je mladi duhovnik še naprej
moledoval za božji ideal, ki ga je
vnaprej čutil v svojih nadnaravnih
slutnjah, prepletenih z izreki,
naznanjajočimi bližino tega, kar je
tako željno pričakoval.^[34] Z
apostolskim hrepenenjem in z žarom
v svoji notranjosti je tedaj vpijoče
prepeval:

Ko sem imel slutnje, da Gospod nekaj
hoče, in nisem vedel, kaj to je, sem z
vpitjem, s petjem, kakor sem pač
mogel (!), ponavljal besede, ki ste jih
zagotovo, če že ne izgovarjali z
ustnicami, pa vsaj okušali s srcem:
Ignem veni mittere in terram et quid
volo nisi ut accendatur? Prišel sem,
da vržem ogenj na zemljo, in kaj
drugega si želim kot to, da bi se že
razplamtel? Nato pa odgovor: Ecce
ego quia vocasti me! Tukaj sem, ker
si me klical.^[35]

Ti spevi so odmevali po stanovanju na Ulici Ferdinanda Katoliškega. In Santiago, mlajši brat, ki ga je poslušal in ni hotel zaostajati, ga je s petjem posnemal v polomljeni in razcefrani latinščini.^[36]_____

Te Gospodove besede, zapisane v Lukovem evangeliju, so mlademu duhovniku dajale snov za ure in ure meditacije ter so nedvomno bile razlog za posebno napetost v njegovi duši, sodeč po tem, kako opisuje svojo notranjo ganjenost, ki jo je doživljal. Ogenj v Svetem pismu predstavlja gorečo božjo ljubezen, ki se je spustila na zemljo, da bi vnela vse ljudi. In ta božanski ogenj je zanetil požar v Jožefmarijevem duhovniškem srcu – s takšno vnemo, da so mu besede pri tej ljubezenski pesmi same od sebe nestrpno uhajale, ne da bi jih mogel zadržati.

Po nujnosti in vztrajnosti, s katero je ponavljal Gospodov krik, se razume,

da je vse njegovo bitje drhtelo ob teh besedah in se povsem istovetilo z željo Boga po razdajanju njegove ljubezni vsemu svetu, vsem ljudem. Namreč kot nam pravi prilika o kraljevi gostiji, so k praznovanju povabljeni vsi ljudje. Iz vsebine tega krika je Jožefmarija črpal številne od Gospoda navdihnjene pobude, da bi uresničil to priganjajočo željo, ki naj vname ves svet. V svoji apostolski gorečnosti je na odrešenje gledal kakor na čudovito božjo pustolovščino, ki se uresničuje v zgodovini in ki z naše strani zahteva radikalno izročitev: to, da postanemo eno s Kristusom, da imamo ista čustva kot on do vsega človeštva in da se oklenemo zveličavnega križa.

Omenjene navdihe je Jožefmarija zapisoval na posamezne lističe, iz katerih je povzemal posamezne praktične predloge ali apostolske smernice, ki jih je nato vnašal v zvezek z zapiski. Žal Jožefmarija, ko

se je ozrl naokrog, ni potreboval svojih obilnih pastoralnih izkušenj za ugotovitev, kako dušam primanjkuje doslednosti v njihovih namerah.

Mukoma je opazoval, kako je bilo verovanje krščanskih ljudi v praksi nekako oddvojeno od dogajanja v njihovem zasebnem, družinskem in družbenem življenju. Vernikom prav tako nikjer ni bila ponujena možnost, da zaživijo življenje, ki bi bilo v vseh pogledih popolnoma krščansko. Kar zadeva prinašanje Kristusovega ognja v središče družbe, je bila to še neobdelana ledina. Na žalost je šel potek zgodovine v obratno smer.

Vsepovsod se je poskušalo Boga izločiti iz družbe, ga pregnati v svetišča ali v kak kotic vesti:

Apostolat je bil pojmovan kot dejanje, ki je drugačno – ločeno – od normalnih dejavnosti običajnega življenja: metode, organizacije, propagande, ki so se nalagale na kristjanove družinske in službene

obveznosti – ter mu jih včasih onemogočale dovršeno izpolnjevati – in ki so predstavljale svet zase, ne da bi se zlile ali prepletle s preostankom njegovega bivanja.^[37]—

Je morda obstajal način, ki bi duše usmeril na pot k Bogu s sprejemanjem vesoljnega povabila k Ljubezni. Je bilo mogoče pokristjaniti družbo in apostolsko prebuditi svet? Skozi njegove misli so švigali navdihi kakor puščice, izstreljene v temi proti nevidni tarči; in ta hudournik razsvetljenj, ki jih je Gospod naklanjal mlademu duhovniku, je v njegovih posameznih zabeležkah puščal odgovore na mnoga izmed zastavljenih vprašanj. Jožefmarija je vedel, da rešitve takšnih problemov, do katerih je prihajal, niso izhajale iz njegovega razuma ali refleksije, temveč da so božjega izvora.

Osupel nad razsvetljenji, ki jih je bila deležna njegova duša, in nad

apostolskimi obzorji, ki so se razprostirala pred njegovimi očmi, je brez pomišljanja odgovarjal Gospodu: ***Tukaj sem, ker si me klical.*** To je ponavljal že od leta 1918, a sedaj je tisti ***Ecce ego quia vocasti me!*** zazvenel drugače. S tem je Gospodu na nov način povedal, da je njemu povsem na razpolago, da pričakuje nekaj, kar se približuje in v čemer je zaznaval ljubezniv božji načrt za vse človeštvo. Nekako je on, Jožefmarija, vnaprej čutil, da bo v tem udeležen; ni pa si mogel predstavljati, kakšno naj bi bilo njegovo sodelovanje. O tem bo pozneje zapisal:

Nejasno sem slutil neko novo ustanovo – četudi do 2. oktobra 1928 nisem vedel, kaj naj bi to bilo –, katere cilj naj bi na videz ne bil zelo določen.^[38]___

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

[1] Načrt za gradnjo je izdelal Luis Ferrero, dokončana je bila leta 1924, otvoril pa jo je kralj Alfonz XIII. Prim. *Guía de Arquitectura y Urbanismo de Madrid*, 2. knjiga: *Ensanche y Crecimiento*, pog. *Ensanche Chamberí: Patronato de Enfermos de Santa Engracia*, izdal Colegio Oficial de Arquitectos de Madrid, Madrid 1984.

[2] Prim. »Boletín Trimestral de la Obra Apostólica Patronato de Enfermos«, št. 72, januar 1928; in št. 78, januar 1930.

Apostolska dejavnost je vključevala *Zavod za bolne*, *Dejavnost za ohranitev vere* (šole za otroke), *Jedilnice dobrote*, *Duhovniško hišo* (dom za duhovnike), *Delo sv. Družine* (za legalizacijo neurejenih zakonskih situacij), *Družba za zaščito* (zdravniške, lekarniške in pogrebne storitve), *Zbirališča oblačil sv. Jožefa*, *Dejavnost vztrajnosti* (verouk in

izobraževanje mladih deklet),
Združenje duš (molitev za rajne) itd.
(prim. *prav tam*, januar 1930, str. 2–
10).

[3] Aniceta Álvarez Sánchez de León,
AGP, RHF, T-04865, str. 3.

Rodila se je v Daimielu (Ciudad Real)
leta 1910. Z Jožefmarijem se je
srečala in bila z njim v stiku med leti
1927 in 1931, ko je bila pomočnica
pri apostolskih damah v zavodu.

[4] Prim. María Vicenta Reyero, *Sum.*
5970. Priča še dodaja, da je
Jožefmarija »ob nedeljah in še na kak
drug dan običajno maševal v zasebni
kapeli gospe markize de Outeiro.«

[5] Pedro Rocamora, AGP, RHF,
T-05829, str. 6. Julián Cortés
Cavanillas in José María González
Barredo, pravi druga priča, »sta mi
opisala ganjenost, ki sta jo doživela,
ko sta ministrirala pri njegovi maši,

ganjenost, ki se je končala v solzah» (Florencio Sánchez Bella, *Sum.* 7481).

[6] Emilio Caramazana, AGP, RHF, T-05335, str. 3.

[7] José María González Barredo, AGP, RHF, T-04202, str. 1. Spregovori tudi o tem, kar mu je v pismu kot spomin na zavodskega kaplana povedala njegova sestra: »Name je naredil izreden vtis duhovnik, ki je molil rožni venec z ogromno pobožnostjo; tako dobro ga je molil in izgovarjal, da sem bila povsem osupla« (*prav tam*).

[8] María Vicenta Reyero, *Sum.* 5969. Apostolska dama, ki je spoznala in bila v osebni stiku z ustanoviteljem.

[9] Asunción Muñoz, AGP, RHF, T-04393, str. 2. Redovnica iz Kongregacije apostolskih dam (1894–1984). Ustanovitelja je spoznala leta 1927 v Zavodu za bolne v Madridu in

je bila z njim v stiku v času, ko je bil kaplan.

[¹⁰] Josefina Santos, AGP, RHF, T-05255, str. 2. Rodila se je v Segovii leta 1895. Bila je pomočnica pri redovnicah v zavodu, kjer je bila v stiku z Jožefmarijem med leti 1927 in 1931.

[¹¹] Prim. »Boletín Trimestral ...« (*cit.*), št. 72, januar 1928, str. 14; in št. 78, januar 1930, str. 12. Statistika iz leta 1927 je podobna: 4.396 obiskanih bolnikov; 3.225 spovedi; 486 bolniških maziljenj; 1.192 porok in 161 krstov (prim. *prav tam*).

[¹²] »V zavodu so imeli še druge dejavnosti in predstavljam si, da je Jožefmarija sodeloval tudi pri teh; na primer, pri pripravah na zakrament zakona in katehezah za delavce,« pravi Margarita Alvarado Coghem, ki je bila laiška pomočnica pri redovnicah v zavodu in je bila z Jožefmarijem v stiku, ko je bil

kaplan. Več let pozneje je vstopila v red bosonogih karmeličank pod imenom M. Milagros del Santísimo Sacramento (prim. Margarita Alvarado Coghem, AGP, RHF, T-04676, str. 1).

Njena predpostavka je precej na mestu, saj je med ustanoviteljevimi papirji ohranjeno obvestilo s strani »Dela sv. Družine« z dne 18. 3. 1928, dan pred praznikom sv. Jožefa, ki pravi:

»Cenjeni g. José M., pošiljamo vam voščilo in vas obenem prosimo, če lahko naslednji petek v zavodu imate predavanje o veri za zakonce (gre za enourne govore okrog četrta čez osmo zvečer)« (izvirnik v: AGP, RHF, D-03283).

^[13] Prim. »Boletín Trimestral ...« (*cit.*), januar 1928, str. 7.

^[14] Prim. *prav tam*, januar 1928, str. 7; januar 1930, str. 5.

Josefina Santos (AGP, RHF, T-05255, str. 2) pravi, da »so ob nedeljah v zavodu skupaj zbrali vse otroke iz šol, ki so jih apostolske dame imele v različnih predelih mesta; g. Jožefmarija jih je spovedoval«.

Nadalje María Vicenta Reyero pričuje (*Sum.* 5969), kako je otrokom vlival krščansko življenje »s pripravami in razlaganjem katekizma in evangelija v treh dneh, preden so prejeli prvo obhajilo«.

^[15] Prim. »Boletín Trimestral ...« (*cit.*), januar 1930, str. 10.

»G. Jožefmarija je poleg tega hodil tudi v šole, ki smo jih imele po drugih predelih Madrida [...]; letno je prvo obhajilo prejelo kakšnih 4.000 otrok. Tam je zanje imel nagovore in se z vsakim prijateljsko pogovoril ter v to vložil vso svojo osebno simpatijo, vso svojo apostolsko energijo, ko je tista otroška srca vodil k spoznavanju ljubezni do Jezusa Kristusa« (prim.

Asunción Muñoz, AGP, RHF, T-04393, str. 3).

Kot še pravi María Vicenta Reyero (*Sum.* 5968), »je skupaj z drugimi duhovniki spovedoval otroke pred prvim obhajilom, kar je bilo v naši cerkvi kar pogosto.« V Zavodu za bolne je Jožefmariju kot drugi kaplan pomagal Norberto Rodríguez García (prim. Asunción Muñoz, AGP, RHF, T-04393, str. 4).

^[16] Margarita Alvarado Coghem, AGP, RHF, T-04676, str. 1.

^[17] *Meditacija* z dne 19. 3. 1975.

^[18] »V tistem času,« pripoveduje Josefina Santos, »ni bilo v navadi nositi Gospoda ven iz župnijskih cerkva, razen v resnih primerih, in Luz Casanova je na škofiji zaprosila za dovoljenje, ki ji je bilo podeljeno; zato je g. Jožefmarija nosil obhajilo vsem bolnikom, ki so za to prosili«

(Josefina Santos, AGP, RHF, T-05255, str. 2).

»Razen nekaterih izjem,« poroča Margarita Alvarado, »je bolnikom sveto obhajilo prinašal ob četrtnih, z avtomobilom, ki ga je nekdo posodil gospe Luz Casanova. Preostale dni je šel s tramvajem ali peš, kakor je pač mogel. Včasih tudi v slabem vremenu, saj se je bolnike enako oskrbovalo pozimi in poleti« (Margarita Alvarado Coghem, AGP, RHF, T-04676, str. 1).

^[19] Josefina Santos, AGP, RHF, T-05255, str. 2.

^[20] Asunción Muñoz, AGP, RHF, T-04393, str. 2. Kot je povedal ustanovitelj, po pričevanju msgr. A. del Portilla, se je omenjena dejavnost izvajala ob privolitvi župnikov, kot je bilo predvideno v cerkvenem pravu (prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 255).

[21] Asunción Muñoz, AGP, RHF, T-04393, str. 2; in María Vicenta Reyero, *Sum.* 5979.

[22] *Zapiski*, št. 119, 120.

[23] Margarita Alvarado Coghem, AGP, RHF, T-04676, str. 2; Asunción Muñoz, AGP, RHF, T-04393, str. 1.

[24] *Zapiski*, št. 178.

[25] Asunción Muñoz, AGP, RHF, T-04393, str. 1; o Mercedes Sagüés, ki je bila temu priča, navaja msgr. Álvaro del Portillo naslednje pričevanje: Odkar je Jožefmarija začel skrbeti za bolnike, se ni niti enkrat zgodilo, da bi kateri od njih umrl brez prejema zakramentov (*Sum.* 257).

[26] Ernesto Juliá, PR, str. 1074.

Seveda*, pravi Jožefmarija, *bi lahko pripovedoval o mnogih izkušnjah božje dobrote in pravičnosti, katerim sem bil priča pri

obiskovanju bolnikov (*Zapiski*, št. 121).

[27] V AGP, RHF, D-03283 je ohranjenih lepo število *listov*, ki so spadali v »Apostolsko dejavnost«, in sporočil, poslanih kaplanu z namenom obiskovanja bolnikov v letih 1927, 1928 in 1929.

[28] María Vicenta Reyero, *Sum.* 5976; neka zabeležka na »listu« z dne 25. 11. 1927 se na primer glasi: »Bolnik na Ulici Artistas 8 želi, da ponovno pride g. José; dame katehistinje pravijo, da se mu je stanje poslabšalo« (AGP, RHF, D-03283).

[29] Prim. *prav tam*.

[30] Ernesto Juliá, PR, str. 1074.

[31] Ustanoviteljeve besede, ki jih navaja msgr. Javier Echevarría (Javier Echevarría, *Sum.* 1958).

[32] Josefina Santos, AGP, RHF, T-05255, str. 1: prim. tudi Javier Echevarría, *Sum.* 1958.

[33] Prim. AGP, RHF, D-03283.

[34] »V tistem času,« pojasnjuje msgr. Á. del Portillo, »mu ni manjkalo izrednih milosti, božjih izrekov, ki so se kakor z ognjem vtisnili v njegovo dušo in pustili v njegovem mišljenju neizbrisen pečat« (prim. *Sum.* 532).

[35] *Meditacija* z dne 2. 10. 1962.

[36] Prim. Á. del Portillo, *Msgr. Escrivá de Balaguer, instrumento de Dios, op. cit.*, str. 30.

[37] *Pismo* 6. 5. 1945, št. 41.

[38] *Pismo* 29. 12. 1947/14. 2. 1966, št. 17.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/4-zavod-za-
bolne/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/4-zavod-zabohne/) (5. Avg. 2025)